

Bolgarija v Balkanski zvezi

V Solunu svečano podpisan sporazum med Balkansko zvezo in Bolgarijo — Ukinjenje važnih določb neuillyske mirovne pogodbe — Bolgarija dobi svobodo za oboroževanje — Finančna pomoč Anglije in Francije — Velik korak za utrditev miru v Evropi

MARIBOR, 1. avgusta. t. S podpisom Balkanskega sporazuma v Atenah se je pred leti začela nova doba za narode Balkanskega polotoka. Dočim so prej države evropskega jugovzhoda bile predmet političnega in gospodarskega mešetarenja med velesilami, so se s podpisom sporazuma postavile na stališče: Balkan Balkancem! Kakor znano, so Balkanski sporazum podpisale štiri države: Jugoslavija, Romunija, Turčija in Grčija. V tej zvezi balkanskih držav pa je manjkala bratska država Bolgarija. Sedaj prihaja srečna vest iz Soluna, da je Bolgarija pristopila Balkanskemu paktu. To je uspeh francoske in angleške diplomacije, ki hoče videti mir in sloge med balkanskimi narodi.

Velike ovacije pri podpisu sporazuma

SOLUN, 1. avgusta. AA. Včeraj zjutraj ob 9. je nenapovedano prispel v Solun grški ministrski predsednik Metaxas, ki ga je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo. Mesto je bilo slavnostno okrašeno. Povsod vihrajo zastave držav Balkanskega pakta in Bolgarske. Opoldne je predsednik vlade priredil diplomatskim predstavnikom, ki so z njim prišli, in med katerimi je bil tudi jugoslovanski poslanik Lazarevič, kakor tudi konzularnemu zboru intimno kosilo.

Popoldne ob 14.50 je dospel v Solun bolgarski ministrski predsednik in zunanji minister Kuseivanov, ki so ga zbrani odličniki prisrčno pozdravili. Prebivalstvo mu je prirejalo izredno navdušene ovacije.

Ob 18. uri sta imela ministrska predsednika Metaxas in Kuseivanov v hotelu »Mediterranea« konferenco, na kateri je bil podpisan sporazum, s katerim se Bolgarska pridružuje Balkanskemu paktu.

Kako se glasi pogodba?

SOLUN, 31. julija. A. A. Danes ob 18. je bil v Solunu podpisan sporazum med državami Balkanske zveze in Bolgarije, ki se glasi:

Ker je Bolgarija pripadnica politike utrditve miru na Balkanu in prežeta z željo, da vzdržuje z balkanskimi državami medsebojno sodelovanje ter zaupanje in ker so države Balkanske zveze prežete z enakimi miroljubnimi težnjami in z isto željo po sodelovanju in medsebojnem zaupanju, izjavljata podpisana:

Nj. eksc. Metaxas, predsednik ministrskega sveta in zunanji minister Grčije, kot sedanji predsednik stalnega sveta Balkanske zveze v imenu vseh njenih članov na eni strani, ter

Nj. eksc. Georgij Kuseivanov, predsednik ministrskega sveta in zunanji minister Bolgarije, na drugi strani v imenu držav, ki jih predstavljata, da prevzema te države obveznost medsebojnega sodelovanja in izogibanja vsake sile po sporazumih, ki jih je vsaka izmed teh držav prevzela glede nenapadanja, kakor tudi, da sta se sporazumela odreči se izvrševanju določb točke 4 vojaških in letalskih odredb neuillyske pogodbe, odredb konvencije o meji Francije, sklenjene v Lausanni dne 24. julija 1923, ter določb solunskega sporazuma z dne 31. julija 1931.

Komunike o sporazumu

SOLUN, 31. julija. A. A. Po podpisu sporazuma med državami Balkanske zveze in Bolgarijo je bil ob 19. izdan naslednji komunike:

Nj. eksc. Kuseivanov, predsednik ministrskega sveta in zunanji minister Bolgarije, ter Nj. eksc. Metaxas, grški ministrski predsednik in zunanji minister kot sedanji predsednik sveta Balkanske zveze, sta se sestala danes v Solunu in podpisala sporazum med državami Balkanske zveze in Bolgarijo.

Ta sporazum, ki je bil sklenjen v popolni ravnopravnosti, je svečan uspeh razgovorov za doseg medsebojnega prijateljstva in razumevanja. Sporazum predstavlja zgodovinsko etapo v razvoju vseh držav podpisnic ter dovoljuje upravičeno upanje, da bo ta svečani akt imel v bodočnosti blagodejne posledice.

Prežete s politiko miru na Balkanu so Bolgarija, Turčija, Romunija, Jugoslavija in Grčija prevzele obveznost, da se bodo glede medsebojnih odnosov podpirale in da se bodo izogibale uporabi sile in to po sporazumih, ki jih je vsaka izmed teh držav prevzela glede vprašanja nenapadanja. Edine so v tem, da se odrečejo, kar se njih tiče, uveljavljanja določb točke 4. vojaških in letalskih odredb, kakor tudi odredb, ki so obsežene v sporazumu, sklenjenem v Lausanni.

Prežete z željo po sporazumnem medsebojnem sodelovanju bodo stremele za tem, da ustvarijo čim večjo blaginjo svojim narodom, ki so toliko pretrpeli.

Te države ne dvomijo, da se s tem sporazumom začne nova doba varnosti in sloge na Balkanu in da bo s tem sporazumom doprinesen dragocen delež za ohranitev miru.

Dr. Stojadinović čestita

BEOGRAD, 31. julija. AA. Ob podpisu pakta med državami Balkanske zveze in Bolgarijo je predsednik jugoslovanske vlade dr. Milan Stojadinović poslal zelo prisrčno brzojavko Metaxasu in Kuseivanovu, v kateri naglašja, koliko mu je pri srcu politika zbliževanja med balkanskimi narodi.

Uspeh francoske diplomacije

PARIZ, 1. avgusta. Včeraj v popo-

Odločilni dnevi Češkoslovaške

Demokracija mora ostati nedotaknjena — Važne konference in seje — Prihod lorda Runcimana

PRAGA, 1. avgusta. Obe veliki zahodni demokraciji sta pokazali v zadnjih dneh novo veliko zanimanje za ohranitev češkoslovaške demokracije, njihov glavni namen pa je pri tem ohranitev evropskega miru. Radi tega so segle po metodah, ki naj v vsakem primeru zagotove, da se ta cilj doseže, četudi bodo morda potrebne obojestranske žrtve. Že od konca vojne se češkoslovaška demokracija trudi, da bi tako uredila vsa svoja narodnostna vprašanja, kakor zahtevajo načela demokracije in miru. Pri tem pa hoče, da ta načela demokracije upoštevajo brezpogojno vsi deli državnega ljudstva, brez ozira na narodnost.

PRAGA, 1. avgusta. Danes popoldne ob 15. uri bo v parlamentu seja voditeljev vseh šestih strank, ki tvorijo sedanjo vladno koalicijo. Na konferenci bo poročal ministrski predsednik dr. Hodža o podrobnostih načrta za rešitev narodnostnih vprašanj, zunanji minister dr. Krofta pa o zunanje-političnem položaju. Lord Runciman prispe sem v sredo popoldne z vlakom. Istega dne bo dr. Hodža sprejel

danskih urah so dospele v Pariz prve vesti o ukinitvi cele vrste določil neuillyske mirovne pogodbe, ki so bile doslej za Bolgarijo zelo poniževalne. Po dosedanjih informacijah je ta akt, ki na zunaj nosi obliko med Balkansko zvezo in Bolgarijo, izvršen s polno podporo Francije in Anglije, ki so bile na pripravi za ta sporazum merodajno udeležene. Po tej pogodbi bo imela Bolgarija zdaj svobodne roke za oboroževanje, dobila pa je tudi razne koncesije od Francije in Anglije v finančnem pogledu. Že v kratkem naj bi odšlo posebno poslanstvo francoskih finančnikov v Bolgarijo, da proučijo pota in sredstva, kako bi se omogočila Bolgariji finančna pomoč ali s posojilom ali s primernimi trgovskimi olajšavami. V francoskih političnih krogih kažejo veliko zadovoljstvo nad tem aranžmanom in vidijo v tem uspehu francoske diplomacije, ki dela na tem, da se pritegne Bolgarija v Balkansko zvezo in s tem v krog južnovzhodnih držav, ki so francosko-angleški politiki prijazne.

Grško poročilo

ATENE, 1. avgusta. Že v soboto zvečer je šef vlade Metaxas odpotoval v Solun, kamor so v teku nedelje prispeli tudi bolgarski ministrski predsednik Kuseivanov in zastopniki držav Balkanske zveze. Včeraj sta Kuseivanov in Metaxas, ki je tačasni predsednik stalnega sveta Balkanske zveze, na svečan način podpisala med Grčijo in Bolgarijo sklenjeno pogodbo o nenapadanju. S to pogodbo so razveljavljene določbe neuillyske mirovne pogodbe glede na neoboroževanje Bolgarije. V diplomatskih krogih pripisujejo temu dogodku največjo važnost glede na nadaljni razvoj mednarodnega položaja na Balkanu. Besedilo pogodbe bo še danes objavljeno. Pogajanje o tej pogodbi so se vršila že delj časa strogo zaupno, pa zato do zadnjih dni politični in diplomatični krogi niso imeli o tem nikakih informacij.

Zapiski

Kontinuiteta angleške politike

z. V londonskem dnevniku »Times« je znani zgodovinar prof. Harold Temperley priobčil primerjavo zadnjega govora angleškega ministrskega predsednika N. Chamberlaina z govori njegovega prednika lorda Canninga v letih 1823 in 1826. Izjave obeh angleških državnikov so si neverjetno podobne. Chamberlain pa je poslal »Timesu« pismo, v katerem pravi, da še ni nikoli čital Canningovih govorov. Iz dejstva, da sta si oba govora tako podobna, pravi Chamberlain, lahko sklepate o kontinuiteti angleške politike, saj so pred več kot sto leti bile podobne prilike v Evropi kot so danes.

Prizadevanje italijanske diplomacije

z. Komaj so se v svetovnem časopisju polegli glasovi, da bo z odpadom Avstrije v trojnem paktu z Italijo in Madžarsko zavzela njeno mesto Jugoslavija, že govore o novi kombinaciji. Italijanska diplomacija je postala zelo aktivna tudi v Romuniji. Prizadeva si uglasiti sovražnosti z Madžarsko in kot končno posledico skleniti nekak dogovor med omenjenimi štirimi državami. Tako bi nastala kombinacija, ki bi od Črnega morja preko Donave težila na Rim. Italiji je potrebna pred vsem zaradi večje odvisnosti, ki bi jo zaradi tega dobila napram eni ali drugi osi.

Dr. Maček v Beograd

Sarajevski prvak HSS dr. Šutej je prejšnji teden končal vse priprave za obisk dr. Mačka v Beogradu. Pri sestanku voditeljev beograjskega dela bloka narodnega sporazuma so dognali, da so vsa programska in tehnična vprašanja rešena. Dan dr. Mačkovega prihoda še ni določen, vendar opozicija naglašja, da bo tekom tega tedna. Voditelji beograjskega dela opozicije so povabili tudi po 30 prvakov iz notranjosti, ki se bodo drugega dne sestali z dr. Mačkom. V Beogradu z zanimanjem pričakujejo dr. Mačkove izjave in resolucije, ki jo bodo podpisali voditelji petih opozicijskih strank.

Muslimani hočejo volitve

Sarajevska »Pravda«, glasilo voditelja muslimanov dr. Spaha, zahteva takojšnje volitve. Pravi, da se o volitvah že dalje časa govori na političnih shodih in piše v tisku. Muslimani jih želijo pred vsem iz razloga, da se bodo mogli svobodno opredeliti za svoje poslance. Želijo se čim prej rešiti s falzifikati vsiljenih jim poslancev.

Nov politični tednik

V petek je izšla v Ljubljani prva številka »Tabora«, tednika za javna vprašanja. List izdaja zadruga »Slovenski tisk«, urejuje pa ga g. Maks Rejec. V uvodniku razvija program: združevanje vseh demokratskih in resnično slovenskih skupin in posameznikov v mogočno in trdno skupnost. Nadalje pravi, da »Tabor« ne bo povečeval razkola v vrstah slovenskega naroda, marveč žigosal vse pojave, ki ga ovirajo v obrambi svojega obstoja, v obrambi skupne države in v boju za cilje vsega naprednega človeštva.

Slovenska združena opozicija

V Ljubljani je bila prejšnji teden ustanovljena slovenska združena opozicija, ki jo predstavljajo dr. Kukovec in dr. Lončar za kmetško-delavsko gibanje, dr. Jelenec in Kristan za socialne demokrate, dr. Gostinča za krščanske socialiste in Leskovšek.

Dunajska vremenska napoved za jutri: Trajajoča oblačnost s padavinami.

Maribor, 1. avgusta.

Nova in pomembna doba se je začela za Slovence dne 2. aprila 1868, ko je izšla v Mariboru prva številka slovenskega lista.

Okoli glasila in središča za narodno in napredno misel so se tedaj začeli zbirati slovenski javni delavci, da vzbudijo Slovence narodno zavest, da jih opozarjajo na skupno usodo jugoslovanskega rodu ter jim predložijo zavest in veličino pripadnosti k mogočnemu in prostornemu slovanskemu svetu. Prvi slovenski list v Mariboru je postal zaščitnik in neustrašen branitelj vsake pravične narodne stvari, bil je prvi glasnik narodne volje obmejnih Slovencev ter zrcalo slovenskega duhovnega življenja. V njem so se odražala stremjenja za politično in gospodarsko osamosvojitve slovenskega naroda.

V življenju narodov sedemdeset let ni mnogo. Pozicija slovenskega naroda danes in tedaj, ko je začel prvič izhajati v Mariboru slovenski list, sicer ni ista, vendar pa je bistveno podobna. Odkar je Slovence povezala usoda v skupno državo s Hrvati in Srbi, je sicer za vsakogar viden velik napredek vsega slovenskega življenja, čeprav naše želje in zahteve po vsestranskem napredku in enakopravnosti še daleč niso izpolnjene. Ali navzlic uspehom, ki jih imamo na kulturnem, socialnem in gospodarskem polju in navzlic zavesti, da stojijo za nami močna Jugoslavija, vendar živimo Slovenci pod vtisom svetovnih dogodkov nekako z istimi občutki, kakor so živeli naši predniki v sedemdesetih letih, ko je bilo akutno vprašanje našega narodnega obstoja.

Zato čim dalje bolj prodira med Slovence spoznanje in potreba, da se je treba vrniti v one stare čase, ko so morali stopiti v ozadje vsi oziri in ko je bilo vprašanje naše narodne integritete ter vprašanje narodnega obstoja in njegove bodočnosti glavno in prvo vprašanje.

Še večja kakor pred sedemdesetimi leti je danes potreba dobrega slovenskega dnevnika v Mariboru. Prav tako kakor je bila pred desetletji naloga prvega slovenskega lista v Mariboru, je tudi današnjega mariborskega slovenskega dnevnika prva in poglavita naloga, da posveča vse svoje sile osnovni misli našega narodnega obstoja. Zato je razumljivo, če se postavlja »Večernik«, zvest svojemu pravemu ustanovnemu programu, z današnjim dnem ponovno na tradicijo in programatično osnovo prvega v Mariboru izhajajočega slovenskega lista.

Nove razmere, nove potrebe zahtevajo seveda nove poti. Življenje slovenskega naroda je danes bolj komplicirano kot je bilo v začetku narodnega probujanja. Tedaj smo Slovenci živeli v tuji državi. Naš predstavnik je bil samo kmet, narodno duhovništvo in le peščica posvetne inteligence. Danes živimo v svoji državi. Poleg kmetijskega stanu je zrastel močan delavski stan, ki tvori skupaj produktiven temelj naroda in države. Razen njih imamo krepko razvito obrtništvo in trgovstvo, a tudi že lepe začetke narodne industrije. Slovensko razumništvo se je počelo, da trpi že zaradi nadprodukcije.

Navzlic vsemu temu je treba narodno zavest Slovencev še vedno vzbujati, a gojiti jo je drugače kot pred sedemdesetimi leti. Takrat so bile na mestu plamteče besede, danes ni čas za nacionalno frazerstvo. Živimo v realnih časih, v katerih daje ljudstvu narodno zavest le konstruktivno in pozitivno delo, zlasti na gospodarskem polju, pa naj se pojavlja kjerkoli in od kogarkoli.

Nekoč smo Slovenci lahko računali samo na sebe. Danes apeliramo na Jugoslavijo kot skupno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov. Apeliramo na prijateljske in zavezniške države, ki so s krvjo posvetile naš državi in narodni obstoj. Maribor in vsa severna meja Slovenije je danes predstraža Jugoslavije in njenih zaveznikov.

Tudi danes ni čas za medsebojno strankarsko uničevanje in zaničevanje. Zapadnoevropske demokracije, ki se jim pridružuje kot dika in ponos Slovanov češkoslovaška demokracija, nam je vzor, kako se morajo med seboj spoštovati in ceniti poedinci ter kolektive. Ne v slogaštvu, pač pa v plemenitem medsebojnem tekmovanju na temelju prave de-

Nenapovedana vojna med Japonci in Rusi

Krvavi boji na mandžursko-sovjetski meji

LONDON, 1. avgusta. Iz poročil z Daljnega vzhoda je mogoče sklepati, da se je pričela med Japonci in sovjetsko Rusijo nenapovedana vojna, ki se utegne vsak trenutek razviti v spopad največjega obsega. Japonske čete so namreč napadle ruske pri Čangkufengu, ki ga sovjetske branijo. Razvili so se ostri topovski boji, katerim so sledili spopadi pehote. Japonci poročajo, da so Ruse pregnali, Rusi pa zatrjujejo nasprotno, da so japonski napad odbili. O prvih krvavih spopadih med japonskimi in sovjetskimi četami poročajo tudi z drugih odsekov mandžursko-sovjetske meje. Zdi se, da se hočejo poslužiti Japonci sedaj tudi proti sovjetski Rusiji enakih metod kakor proti Kitajski.

MOSKVA, 1. avgusta. (Avala.) Sovjetska agencija Tas poroča, da so 31. julija

prekoračile japonske čete pri Karanskem jezeru mandžursko-sovjetsko mejo in s pomočjo topništva napadle sovjetske oddelke ter vdrlle 4 km daleč na sovjetsko ozemlje. Pri tem so utrpeli Japonci velike izgube. Število sovjetskih žrtev še ni znano.

TOKIO, 1. avgusta. (Avala.) Notranji minister je prepovedal japonskim listom vsako poročanje o spopadih s četami sovjetske Rusije.

LONDON, 1. avgusta. (Avala.) Agencija Havas poroča: Reuter javlja iz Tokia, da je šef velikega japonskega generalnega štaba, knez Kanin, prekinil svoj dopust in nemudoma odpotoval na tokijski dvor. Njegova nagla vrnitev je v zvezi s spopadi med Japonci in Rusi pri Čangkufengu.

Srdita ofenziva španskih republikancev

BARCELONA, 1. avgusta. Vrhovno poveljstvo republikanskih čet objavlja poročilo, v katerem pravi, da se velika ofenziva, katero so pričeli republikanci na Ebrri nadaljuje po zasnovanem načrtu. Francove čete se upirajo najbolj srdito severno od Faiona in Fillalba de los Arcos, toda republikanske čete so v premoči ter so osvojile že več važnih postojank. Na estramadurski fronti so pa pričele protiofenzive Francove čete, vendar se je republikancem posrečilo naval vzdržati in ostati v močno utrjenih

pozicijah. Republikanska ofenziva je sedaj popolnoma razbremenila Francovega pritiska vse tri najvažnejše republikanske postojanke: Valencijo, Madrid in Barcelono.

SALAMANCA, 1. avgusta. Po poročilu nacionalističnega vrhovnega poveljstva so vsi dosedanja republikanski napadi na estramadurski fronti ostali brez uspehov. Nacionalističnim četam se je s protinapadi celo posrečilo osvojiti Pic Foncalada. Na fronti ob Ebru vodijo nacionalistične čete uspešno defenzivo.

Runcimanove naloge

PRAGA, 1. avgusta. Z lordom Runcimanom prispe v Prago tudi več ekspertov in uradnikov angleškega zunanega ministrstva. Prva naloga Runcimana in njegovih sodelavcev bo primerjati osnutke posameznih narodnostnih skupin Češkoslovaške z osnutkom vlade za ureditev narodnostnih vprašanj. Nato se bo pričelo posredovanje, in sicer ločeno po posameznih področjih in vprašanjih: jezikovnem, uradniškem, kulturnem, lokalno-upravnem, gospodarskem, socialnem itd. O posameznih sporazumih se bodo objavljala posebna uradna poročila za javnost. Vse postopanje bo tako, da formalno ne bo segalo iz okvira notranje-politične zadeve. Nedotakljivost države in demokracije bo načelo, preko katerega pogajanja ne bodo smela. Končna odločitev pa bo potem zelo odvisna od direktnih razgovorov med velesilami.

Čungking novo glavno mesto

ČUNGKING, 1. avgusta. Kitajska vlada se seli iz Hankova semkaj in bo preselitev do srede že izvršena. V Hankovu ostane do nadaljnjega samo vrhovno vojaško poveljstvo.

HANKOV, 1. avgusta. Kitajska protiofenziva, katere namen je zaustaviti nadaljnje japonsko prodiranje ob Jangceju, se je doslej v toliko posrečila, da so Japonci obstali, ponekod so se pa morali celo umakniti kljub novim ojačenjem. Tudi japonske bojne ladje so se morale umakniti nazaj proti Kiukiungu.

BERLIN, 1. avgusta. (Avala.) V rudniku Netas pri Kaiserode na Türlinškem se je v plinu zadušilo 12 rudarjev, ki jih ni bilo več mogoče rešiti.

mokracije je pravi razvoj zrelega naroda. Zapostavljajoč strankarske in druge interese moramo iskati in najti možnost, da se bodo v dobrobit in procvit države ter celokupnosti naroda zbirali pri skupnem delu Slovence brez razlike političnega mišljenja ali stanovske pripadnosti.

»Večernik« nima stremjenja biti vodilni list Slovencev, ker bo njegovo prizadevanje najprej posvečeno severnemu delu Slovenije. Zato ne bomo jemali v zakup niti političnega vodstva, niti vse politične modrosti. Gledali pa bomo na vse dogodke brez strankarskih očal, ob-

Narodni tabor v Soštanju

Včeraj so se vršili širom Slovenije pod devizo narodnih taborov veliki shodi, ki so jih priredili voditelji JRZ. Največji je bil narodni tabor v Soštanju, ki se je vršil v nekdanj narodno eksponirani postojanki in na katerem sta govorila tudi notranji ministri g. dr. Korošec in minister g. dr. Krek. Dr. Korošec je med drugim govoril: »Danes slavite 20 letnico obstoja naše narodne države kraljevine Jugoslavije, kateri vladajo hrabri Karodjordi. Kakor val gre to navdušeno slavje od kraja do kraja. Vsa Slovenija odmeva v navdušenih manifestacijah za našo narodno državo in našo narodno dinastijo. Iz doline v dolino, od gore do gore odmeva klic: »Živio kralj Peter II., živio knez-namestnik Pavle, živela Jugoslavija!«

Blagoslovitve prosvetnega doma v Komendi so se udeležili tudi dr. Korošec, minister dr. Cvetković in ljubljanski škof dr. Rožman. Minister Cvetković je med drugim slavil dr. Korošca, kot Jugoslavana, »ki je v zgodovini našega narodnega leta 1918. igral najvažnejšo vlogo, ki je nosilec majske deklaracije, ki je v največji nevarnosti in v najtežjih prilikah v dunajskem parlamentu izrazil zahtevo našega naroda po osamosvojitvi.« Minister Cvetković je poudarjal: »Posebno mi je drago, da sem imel priliko, da se ponovno prepričam o vaši veliki ljubezni do naše skupne države.« — Narodni tabori so se vršili po cerkvenih prireditvah in so bili dobro obiskani.

Mezdno gibanje na Pohorju

Ribnica na Pohorju, 1. avgusta. Pretekli petek je bil v tukajšnji gostilni g. Viktorja Puhra večji sestanek delavstva iz kamnolomov, ki ga je vodil tajnik Podsaveza stavbincev g. Alojzij Horvat. Na sestanku je delavstvo razpravljalo o kolektivni pogodbi ter je bilo obnem predvideno, da delavstvo stopi v stavko, ker doslej ni prišlo do sporazuma med delodajalci in delavstvom. Ta sestanek delavstva je bil posledica neuspešnih pogajanj, ki so se vršila 25. julija pod predsedstvom zastopnika okrajnega načelnika iz Dravograda. Takratna pogajanja niso privedla do zaželenega uspeha, vendar pa je upati, da bo prej ali slej prišlo do podpisa kolektivne pogodbe, ki jo delavstvo terja.

Truplo letalca Gordona Moutha v Mariboru

Maribor, 1. avgusta. Včeraj ob pol desetih dopoldne se je ustavil pred Pogrebniškim zavodom v Mariboru beograjski avtofurgon s truplom tragično preminulega letalca Gordona Moutha. Ker graški krematorij včeraj ni posloval, je truplo ostalo do danes dopoldne v Mariboru. Truplo je spremljal zastopnik beograjskega krematorija, ki je povedal, da je bil vzrok nesreče prav za prav preveliko navdušenje gledalcev. Na programu je imel letalec šest loopin-gov, na zahtevo publike pa je akrobacije ponavljal in pri 25. loopingu treščil na tla.

Danes ob pol desetih je avtofurgon nadaljeval pot do Št. Ilje, od koder ga bo graški avtofurgon prepeljal do Gradca, kjer bo truplo upepeljeno. Žaro s pepelom bodo nato poslali nazaj v Beograd, od tam pa ga bo ameriški poslanec odpremil v Ameriko. Vesti, da je pokojnikova vdova v Bukarešti, so se izkazale kot neresnične. Vdova je v Ameriki.

Strahovita nesreča na Jamaici

Kakor poročajo iz Kingstona (Jamajca), se je v soboto zvečer med Kingstonom in Montegom dogodila huda železniška nesreča, ki je zahtevala veliko človeških žrtev. Pri dolgem, polno zasedenem vlaku, ki je vozil z dvema lokomotivama, je sprednji stroj skočil s tira, in ker strojevodja na drugem stroju zadaj ni mogel pravočasno dati protipare, so zadnji vagoni s polno brzino treščili v sprednje. Iz strahovito razdejanih vozov so doslej potegnili 60 mrtvecev in nad 60 težko ranjenih, veliko pa je tudi številno lažje poškodovanih potnikov. Z vlakom so se vozili večinoma vojaki na dopust.

Mussolini o rasnem načelu

FORLI, 1. avgusta. Na svojem tukajšnjem posetstvu je sprejel Mussolini skupino mladih fašistov in jim dejal, da bo italijanski fašizem rasno načelo dosledno in do konca uveljavil. Odgovoril je pri tem tudi papežu na njegovo izjavo v Castel Gandolfo, v kateri je očital Italiji, da posnema Nemčijo. »Čujte in povejte vsakomur, da smo tudi v rasnem vprašanju odločeno korakati dalje. Trditev, da fašizem kaj ali koga posnema, je popolnoma absurdna.« Listi naglašajo, da pomenijo te Mussolinijeve besede nespremenljivo odločnost.

Poljski konzulat v Harbinu

VARŠAVA, 1. avgusta. (Avala.) Med japonsko in poljsko vlado se vodijo pogajanja o ustanovitvi poljskega konzulata v Harbinu.

Dollfusova vdova v Angliji.

Boulogne-sur-mer, 1. avgusta. (Avala.) Vdova po pokojnem avstrijskem zveznem kancelarju dr. Dollfussu se je s svojimi otroci vkrcala na ladjo in odpotovala na Angleško.

Posvetovanja UO

BEOGRAD, 1. avgusta. Včeraj dopoldne je bil v hotelu »Pariz« sestanek delovnega odbora združene opozicije, katerega so se udeležili Milan Grol, Krsto Miletić, dr. Milan Gavrilović, Miloš Bobić, Miloš Tupanjanin, Božidar Vlajić in Božidar Spadijer. Razpravljali so o pogajanjih z Zagrebom za končni načrt tudi podrobnega sporazuma o vseh državnih vprašanjih. Včeraj dopoldne je obiskal dr. Milan Kostić Ljubo Davidovića in mu poročal o svojih razgovorih v Zagrebu.

ektivno in po svoji najboljši vesti. Pomagati hočemo in podpirati vse, kar je zdravega in dobrega.

Naš list bo svobodna tribuna za vse progresivno misleče in potrudili se bomo, da pridejo do besede in izraza vse pozitivne in konstruktivne misli in želje kar najširšega kroga javnih delavcev. Zlasti bomo gledali, da odpremo na široko naše predale mlajši generaciji, ki do sedaj ni imela ne prilike in ne možnosti, da bi se uveljavljala.

Adolf Ribnikar.

Novice

Tovarna v plamenih

Največji požar v zadnjih letih — Milijonska škoda v tovarni Ehrlich

Ko so v soboto okrog pol osmih zvečer prvi zublji siknili skozi streho Ehrlichove tovarne, so vsa vozila in pešci po mariborskih cestah spremenili smer, ves promet se je koncentriral na kraj požara, od ust do ust je šla strašna novica: ogenj! Okrog goreče predilnice se je zbrala že lepa množica radovednežev, ko so prvi prihiteli na pomoč gasilci iz Hoč, nato pa iz Maribora, Razvan in drugod, kajti plamen je bil videti daleč po okolici in vneti gasilci so šli takoj na delo.

Vodstvo gašenja je prevzel podstaršina g. Kestler. Težave so bile z napeljavno cevjo, ker so hidranti zelo oddaljeni od predilnice. Nad četrto ure je trajalo, da je prva cev bruhnila vodo, ogenj pa se je z bliskovito naglico širil in zavzel katastrofalen obseg. Radovedneži so sklenili obroč okoli gorečega poslopja in policija ni mogla več sama vzdrževati reda. Na pomoč so prišli orožniki in okrog dvesto vojakov, ki so energično potisnili ljudi nazaj. Žalostno je bilo gledati nebrzdano mladino, ki je zasedla polje in uničila ves pridelek. Kdo bo poravnal škodo?

Odhod dijakov vojakov

Včeraj so nas zapustili fantje, ki so v našem mestu odslužili vojaški rok. Na kolodvor jih je spremljala vojaška godba in jim vso pot igrala v slovo. Z nasmejanji fantovskih lic si čitali ponos, kajti vsi ti so zdaj možje, vedno pripravljeni braniti svojo domovino, opazil pa si na njihovih licih tudi potezo žalosti, porojeno iz težke ločitve od prijateljev, ki so si jih tokom devetih mesecev nabrali.

n. Odkritje velike tihotapske organizacije. V Zagrebu so odkrili veliko tihotapsko organizacijo, ki je v posebnih skrivališčih direktnih spalnih voz na progi Dunaj—Zagreb vtihotapljala v našo državo vžigalnike, kamenčke, igralne karte in saharin. Ves ta tihotapski promet, katerega je vodil na Dunaju poseben »direktor«, je šel čez našo mejo pri št. Ilju in skozi Maribor. Preiskava je ugotovila že doslej, da je družba vtihotapila k nam 1000 vžigalnikov, 40.000 kamenčkov, 216 ovojev igralnih kart in 23 kg saharina. Preiskava se še nadaljuje.

cenena stanovanja. V Borovem je tamnošnja tovarna izgradila za svoje delavce in uradnike 200 modernih hiš z enim, dvema ali štirimi stanovanji po tri sobe s kuhinjo in kopalnico. Vsako stanovanje ima vodovod in električno razsvetljavo ter stane vse skupaj tedensko 31 din.

Star panj se je vnel. V Novem Sadu se je poročil blviši znameniti igralec beograjskega gledališča Hadžidinč, po domače čika Miša, star 77 let. Poročil je mladenko 40 let.

Jadranska straža pošlje dne 4. avgusta ob 18. uri zadnjo kolonijo otrok v svoj dom v Bakar. Ker je za to kolonijo še nekaj prostih mest, se sprejemajo prijave do vključno 2. avgusta t. l. Za nadzorstvo otrok je vsestransko preskrbljeno. V domu vlada red in najboljša razpoloženje.

Čudna nesreča. V vasi blizu Rume so zašle mladi deklici kite las v električni motor tako, da ji je v trenutku potegnili z glave vse lase s kožo vred. V bolnici so nesrečnici poizkušali z operacijo spraviti kožo nazaj.

Lov za zlatom. V bližini Kruševca v Srbiji so prišli na sled zlatu v vodah, ki izvirajo izpod hriba Jastrebac. Priden iskalec zlata bi ga mogel dobiti na dan 4 do 5 gramov, kar je vredno 200 do 250 din. Posebnih uspehov si pa vendar ne obetajo.

Mednarodna cesta iz Beograda do Novog Sada je dokončana in izročena prometu. Cesta je asfaltirana in vodi skozi najrodovitnejša žitna polja Jugoslavije.

Razširjenja beograjskega sejmišča. Beograjski velesejem se je za ljubljanskim in zagrebškim uveličal s tolikim uspehom, da so že zdaj pričeli z razširjanjem. Na eni strani so pridobili za sej-

Delo gasilcev je bilo vsled pomanjkanja vode zelo oteženo, poleg tega pa je hotel imeti besedo že vsak drugi, celo civilisti so se mešali v način gašenja in begali gasilce. Najgroznejši je bil prizor, ko so ognjeni zublji čisto nepričakovano udarili skozi streho enonadstropnega skladišča. Svetlo je bilo kot opoldne, tramovje se je rušilo, gasilec na vrhu Magyrus lestve pa je bil zavrt v oblake dima in je dihal le s pomočjo maske. Šele po treh urah se je posrečilo požar toliko omejiti, da ni bilo več nevarnosti za sosedne objekte. Človeških žrtev ni bilo, s težavo pa sta se rešila dva delavca, ki jima je plamen zaprl izhode.

Kako je ogenj nastal?

Tovarna je obratovala noč in dan in so delavci delali v treh oddelkih. Na delu je bila nočna skupina in okrog pol osmih so vsled kratkega stika nenadoma ugasnile vse luči, električna iskra pa je švignila v bombaž. Resnica je le ta, in so vse govorice, da so zanetili ogenj delavci z ogorki od cigaret, neresnične.

Kaj je zgorelo?

Ogenj je uničil staro pritlično poslopje, ki je svoj čas služilo za vojaško konjar-

nišče 30.000 kv. metrov, na drugi pa 150.000 kv. m. Na prvem prostoru bodo zgradile velike paviljone razne države, drugi prostor pa je namenjen za razne sportne prireditve in festivale. Na sejmišču bodo na novo zgradili tudi veliko dvorano za razne prireditve, v kateri bo prostora za 7000 sedežev.

Hrvatski seljački dom, to bivšo palačo Radičeve stranke v Zagrebu je kupila Državna hipotekarna banka za 9½ milijona din. V tej palači so svoj čas aretirali pok. Radića.

Železnica na Plitvička jezera. Pri izdelavi načrtov za gradnjo železniške proge Karlovac—Bihać se pripravlja tudi načrt za odcep te železniške proge na Plitvička jezera. Danes traja komplicirana vožnja čez Vrhovine iz Zagreba okoli pet ur, po novi progi bi se Plitvička jezera, ki so ena izmed najlepših krašot naše zemlje, z brzovlakom dosegla že v treh urah.

Ustoličenje patriarha Gavrilu. Jutri bo v samostanu v Peči na slovesen način ustoličen patriarh srbske pravoslavne cerkve Gavrilu. On je bil sicer ustoličen že 22. februarja v beograjski saborni cerkvi. Ker pa so bili v Peči ustoličeni vsi dosedanjí patriarhi, se bo izvršilo sedaj tam tudi ustoličenje Gavrilu. Prvi patriarh srbske pravoslavne cerkve je bil sv. Janičije, ki je bil proglašen na velikem Dušanovem zboru v Skoplju l. 1346. Patriarh Gavrilu je 42. patriarh, ki bo ustoličen.

n. Jubileji zagrebških akademskih menz. V soboto je slavila 40letnico svojega obstoja zagrebška »Hrvatska menza academica«, v kateri se hrani vsako leto okoli 200 akademikov. Istočasno pa slavijo tudi zagrebška Centralna akademika menza dvajsetletnico delovanja. Letos ima ta ustanova 300 gostov, deloma brezplačno, deloma za najnižje prispevke. Obeh menz se s hvaležnostjo spominjajo tudi mnogi Slovenci, ki so v tem času studirali na zagrebški univerzi.

n. Zagrebška livarna umetnin. Letos slavi livarna plastike na zagrebški Akademiji umetnosti, katero vodita mojstra Franjo Antolić in Franjo Bubanj, tridesetletnico delovanja. V teh treh desetletjih se je razvila zagrebška livarna v eno največjih v Evropi in v največjo na evropskem jugovzhodu. Spomeniki, ki so bili v tej livarni vliji v bron, ne stojijo samo po vsej Jugoslaviji, ampak tudi po vsej Evropi in celo v Ameriki. Tu so bila vlija skoraj vsa velika Meštrovčeva dela z znamenitimi chicaškimi Indijanci vred. Tu vlijejo sedaj ogromni Meštrovčev spomenik kralja Ferdinanda za Bakarešto, Meštrovčev spomenik za Cetinje, Avguštinčičev spomenik maršala Pilsudskega za Katovice na Poljskem itd. Tako se je naša država v tej stroki popolnoma osamosvojila in dela tudi že za ostali svet.

no in pa enonadstropno skladišče. Stroji so sicer poškodovani, vendar se bodo večinoma dali popraviti. Stroji so bili skoraj novi, izdelani v Švici, varnostne naprave pa so bile tudi najmodernejše, zgrajene po določilih novega zakona. Koliko je bila vredna uničena zalog, bo ugotovila šele točna preiskava. Celotna škoda bo šla gotovo preko milijona, čeprav je bilo poslopje staro. G. Ehrlich je bil zavarovan pri Jadranski zavarovalnici in je škoda krita z zavarovalnino, veliko škodo pa trpijo delavci, ki so ostali za daljšo dobo brez zaslužka.

Paniko so izrabili tudi žeparji in je bilo v gneči več tatvin.

Ves Maribor govori o požaru, ki je bil eden največjih v zadnjih desetih letih.

Pojasnila tovarne Ehrlich. Z ozirom na različne govorice, ki se širijo v zvezi z velikim požarom v tekstilni tovarni Avgusta Ehrliche, pojasnjuje njeno vodstvo, da je ogenj vpepelil samo del tovarne za vato in predilnice, dočim večji del predilnice in celotna tkalnica nemoteno obratuje.

n. Smrt Mariborčana. V Zagrebu je na tamošnji kliniki preminul 77 let star znani mariborski stavbenik in tesarski mojster Franjo Špes iz Linhartove ulice. Pokojnik je bil zaveden Slovenec in ves čas svojega življenja zelo marljiv in podjeten. Pokojnemu mojstru svetla spomin, preostalim iskreno sožalje!

Vprašanje tržnice in tržnih prostorov

Maribor, 1. avgust.

Največje zanimanje vzbuja v Mariboru vprašanje tržnice in bodočih tržnih prostorov. Občinstvo se je zadevno razvnelo že zaradi vprašanja, kam se naj uvrstijo stojnice bolgarskih vrtnarjev. Že v tem primeroma manj važnem vprašanju se je izkazalo, da imajo mariborski konsumenti popolnoma druge nazor, kakor pa mariborski prodajalci in obrtniki.

Mariborski vrtnarji so bili za to, da se z ozirom na njihove večje davčne dolžnosti bolgarski vrtnarji kolikor mogoče izrinejo s trga ali pa dobe kako mesto, ki je od skupnega trga bolj oddaljeno, kar so prvotno tudi dosegli. Radi razburjenja, ki je nastalo v Mariboru, se je prvotni sklep takoj popravil, pač pa se je dovolilo nekaterim mariborskim vrtnarjem, da imajo svoje stojnice na dveh mestih. Mesarji so zainteresirani na tem, da imajo svoje stojnice tik zraven prodajalcev zelenjave, sadja itd.

Pri tem pa za Vodnikov trg in za Strossmajerjev drevored ne vlada bogve kako navdušenje, dasi je sam na sebi Strossmajerjev drevored radi sence jako prikladen. Mesarji so sedaj baje izrazili željo, da se potem, ko bo Glavni trg popolnoma reguliran, njihove stojnice zopet prenesejo tja.

Večina občinstva pa meni, da bi to že radi tega ne bilo mogoče, ker bi zopet hudo oviralo enosmerni promet na Korški cesti in bi premestitev kazila tudi lepo podobo bodočega Glavnega trga, neglede na to, da bi bilo tam tudi premalo prostora. Vse, kar se zadevno sedaj godi, je torej provizorij, ki vpije

Spremembe pr »Večerniku«

Prejšnji teden je izhajal — kakor je izhajal — »Večernik« kot mariborsko popoldansko glasilo »Jutra« še na odgovornost lastnikov »Jutrovega« koncerna. Z današnjim dnem pa je začel »Večernik« kot neodvisno in nestransko glasilo na svojo odgovornost izdajati in urejati g. Adolf Ribnikar, bivši poverjenik in načelnik v p. Za njegovega namestnika je kot izdajatelj in urednik oblasti prijavljen g. Bojan Ribnikar, diplomirani pravnik in doktorand.

Z današnjim dnem preneha biti zaposlena pri uredništvu in upravi »Večernika« gg. dr. Fran Vatovec in Reja Slavko, ker ju prevzame »Jutro«, odnosno »Slovenski Narod« kot nameščenca za svojo mariborsko podružnico.

n. Tatvine. Včeraj je nekdo izmaknil v Vetrinjski ulici delavcu Premzlu Mirkotu skoraj novo dvokolo »Styria« z evidenčno št. 124.008.

n. Nalivi. Po vročih pasjih dnevih smo včeraj dobili deževje, čeprav je bilo napovedano lepo vreme. Tudi danes skoraj neprenehoma lije in bo žejo zemljo dobro napojilo.

n. 3500 dinarjev izmaknila. Trgovcu Sitarju iz Ribnice na Pohorju je njegova gospodinjka pomočnica izmikala iz ročne blagajne manjše in večje zneske denarja, tako da se je polagoma nabralo okoli 3500 dinarjev.

Silna vročina v Mostarju. Zadnje dni je pihal nad Mostarjem tako vroč veter, da je temperatura dosegla 41 stopinj Celzija. Ljudje še ponoči niso mogli vzdržati v stanovanjih in so plegali vso noč v samih srajcah po parkih in trgih.

Mal' položi dar domu na oltar

po končni ureditvi.

Tudi glede končne ureditve je občinstvo različnega mnenja. Vzhodni del mesta in Melje si želi tržišče na Zrinjskega trgu, drugi spet na Trgu svobode, tretji, in to posebno nekateri mesarji, želijo da bi občina kupila zemljišče g. Antona Tavčarja v Kopališki ulici in preuredila vilo in druge stavbe s pomočjo novih zgradb v tržnico.

Temu nasproti ugovarjajo zastopniki mestne občine, da je mestna občina brez ozira na visoko kupnino, katero bi morala za to zemljišče šteti, že lastnica velikega, v ta namen v vsakem oziru pravnega sveta na Vojašniškem trgu, katerega mora itak čimprej regulirati in je mestna občina vrhu tega tudi prisiljena, da uredi vprašanje strašno zanemarljive vojašnice in stare cerkve, ki služi sedaj kot skladišče.

Ker je v tem delu mesta ogromno prostora in se lahko napravi tam tržnica na različne moderne načine, ne da bi morala mestna občina kupovati novo zemljišče in s tem obremeniti mestno premoženje, zagovarja veliki del občinstva ta projekt, ker bi se tukaj lahko vse centraliziralo, kar spada na trg, razen južnega sadja in cvetlic, kar bi lahko ostalo še na Glavnem trgu.

Nasprotniki tega projekta naglašajo posebno to, da je prostor za nekatere precej oddaljen, kar pa v bistvu ne more igrati posebne vloge, ker dobijo potem gospodinje res vse na tem trgu.

Sicer se bodo pa oglašali še različni interesi in smo pripravljeni zadevno objavljati vse projekte, ki se dajo resno zagovarjati.

X.

Prihodnje dni pričnemo objavljati v »Večerniku« znameniti lastni življenjepis Nj. VEL. KRALJICE MARIJE ROMUNSKKE, ob katere preranem grobu prav te dni žaluje zavezniška Romunija in tudi naša kraljevina:

„Zgodba mojega življenja“

Slovenski prevod je Nj. Vel. kraljica Marija dovolila še pred svojo smrtjo, zato mislimo, da ne moremo lepše počastiti spomin matere Nj. Vel. naše kraljice Marije in Nj. Vel. kralja Petra II., kakor z objavo tega njenega dela.

V »ZGODBI MOJEGA ŽIVLJENJA«, ki je prevedena že na večino evropskih jezikov, se nam odkriva ves pisateljski talent velike pokojnice in nešteto zanimivih podrobnosti iz nedavne evropske zgodovine, vse pa je pisano tako, da vzbuja nepretrgano napeto zanimanje čitateljev. — Opozorjamo na pričetek »ZGODBE MOJEGA ŽIVLJENJA« vse naše cenj. čitateljice in čitatelje, obenem pa vabimo na naročbo »Večernika« tudi vse one, ki doslej nanj še niso naročeni.

Maribor

Staro Mariborsko tiskarno podirajo...

Hiša v Jurčičevi ul. št. 4, ki jo zdaj podirajo, da na mesto nje postavijo novo poslopje trgovca Jakoba Laha, ima častljivo zgodovino, ki je tesno povezana z mariborskim tiskarstvom. Že stari lep portal iz leta 1609., ki bo, kakor smo poučeni, ostal, vzbuja pozornost mimoidočih.

Splošno je mnenje, da je stala na tem mestu prva mariborska tiskarna, toda to ne odgovarja resnici, kakor bi bila ta misel za kakega lokalnega patriota morda zelo zapeljiva. Sicer je pa tudi teh sto let, kar je v tej hiši gospodovala črna umetnost, dovolj tradicije! Prva tiskarna v Mariboru je stala na oglu Glavnega trga in Dravske ulice št. 189, nekako tam, kjer je danes Velika kavarna. Ustanovil jo je Korošec Franc Schütz leta 1794. Njemu je sledil v tiskarski stroki njegov pastorek Ignacij Dunschegg in za njim Jožef Janschtz, ki se je l. 1828. preselil s tiskarno v eno najstarejših hiš v Mariboru, ki je svojčas služila kot ječa (Dravska ul. št. 208, približno tam, kjer je sedaj prvi viadukt mostu). Zdi se, da tam staremu Janschtzu ni ugajalo. Morda je slutil težave, ki jih bo imel njegov sin z oblastmi radi slovenskih časopisov in mu je šla predzgodovina hiše na živce, morda pa je bilo res premalo prostora — skratka, že leta 1838, torej pred sto leti, je kupil hišo v tedanji Poštni ul. št. 79 (danes Jurčičeva ul. 4), kjer je bila do tedaj znana kavarna. Tu so tiskali, potem ko je prevzel podjetje edini sin Edvard, predhodnika današnje »Mariborer Zeitung«, časopis: »Correspondent für Untersteiermark«, od 16. jan. 1867. do 27. jul. 1871 »Slovenskega gospodarja« in od 2. apr. 1868. do 15. jul. 1871. »Slovenski narod«. Uredništvo »Slovenskega Naroda« pa sprva ni bilo tu, ampak do 3. sept. 1868. na tedanjem Stolnem trgu št. 184. (Danes te hiše ni več; stala je nasproti kapitolu). Šele jeseni 1868. se je list preselil v Gosposko ul. 117, torej v sosednjo, danes Leyrerjevo hišo. — Od vse te stare častitljive zgodovine bo ostal samo portal, skozi katerega bodo odslej mesta potiskanega papirja nosili in vozili blago in obleke za Mariborčane.

V sobotnem razpoloženju po cestah in trgu

Le še nekaj dni nas loči od Mariborskega tedna, kar se pozna po vsem mestu. Čiščenje, popraviljanje in okraševanje so glavne zunanje priprave. Skoraj na vsaki cesti vidiš delavce, ki vihte krampe in zasajajo lopate. Glavni trg pa

je pravo mravljišče delavcev, ki v pospešenem tempu končujejo cestna dela. Ne moti jih niti pripekajoče sonce, ki se jim upira v zagorele hrbte. Plačani so razmeroma še precej dobro, saj zaslužijo po din 3.50 na uro in imajo deseturni delavnik. Žal pa Glavni trg ob slovesnostih še ne bo mogel povsem pokazati svojega prenovljenega lica, ker v tako kratkem času ni mogoče dokončati del pri preložitvi transformatorja, pri avtobusni postaji, najbrž pa tudi precizna dela pri renovaciji spomenika ne bodo končana.

Trg je bil v soboto še dokaj dobro založen. Krompirja je bilo dovolj po 75 par na debelo. Zelo mnogo je bilo čebule, ki si jo dobil za tri dinarje že prav lep venec. Paradižniki so še dragi, in sicer po din 6.— kg, dočim se je zelena paprika zelo pocenila in si jih danes dobil že pet za dinar. Mnogo je bilo kumar, tu pa tam si opazil tudi melansano, ki so jo kmetice prodajale po tri za dinar. Jajca so bila od 50 par navzgor.

Sadja je bilo precej, prevladoval je pa domači ringlo, ki so ga tehtali po 4 din. Domače breskve si dobil štiri za dinar, marelic pa že zmanjkuje, vendar pa cena ni pretirana. Le dve kmetici sta imeli rdeče jagode, črnih pa tudi ni bilo dosti več. V splošnem je bil promet na trgu zadovoljiv in se ni dosti poznal visok datum.

Soparno vreme je precej izpraznilo mesto. Mariborčani so se zatekli ob obrežje Drave, vendar pa jim bog sonca ni bil kaj posebno naklonjen. Precej ljudi pa se je tudi nabrano na letališču na Tezenu, kjer so se navduševali ob delavnosti jadralnih letalcev.

Sicer je pa Maribor brez večjih senzacij stopil v zadnji dan julija.

Predlogi k vprašanju zazidave stavbišč bivše pivovarne

Vsa mariborska narodna javnost je z največjim navdušenjem pozdravila nakup objektov bivše Götzove pivovarne po Posojilnici in Narodnem domu in Sokolu. Vsa ta javnost se pa prav tako živo zanima tudi za nadaljnjo usodo teh objektov, odnosno stavbišč. Najlepša lega ob najpomembnejši Aleksandrovi cesti zahteva čimprejšnjo odstranitev sedanjih nizkih, starih stavb in zgraditev sodobnemu urbanističnemu napredku Maribora ustrezajočih novih palač.

Kdo naj jih zgradi? Pred vsem bi bila naloga Sokola, da postavi pred svojo koncertno dvorano primerno društveno in poslovno stavbo, v gradbeni črti tega dela ceste. Vprašanje nove razsvetljave dvorane, ki bi jo nova palača deloma zakrila, bo gotovo mogoče zadovoljivo rešiti. Ostali del od Sokolskega doma

do Königove lekarne pa naj bi zazidala Posojilnica sama z impozantno poslovno in poslovno stavbo v gradbeni črti tega preselila tudi svoj zavod, ki je sedaj preoddaljen od osrednjega mestnega prometa. Narodni dom naj bi pa postal ob primerni preureditvi sedež in središče društvenega življenja.

Z zgraditvijo teh dveh novih palač na

Cenjenim naročnikom, čitateljem in oglasnikom »Večernika«

Kakor je bilo že objavljeno, se je v lastništvo »Večernika« izvršila sprememba in je list z današnjim dnevom prešel v last novega konzorcija, katerega predstavnik je g. Adolf Ribnikar kot izdajatelj.

Ko je konzorcij »Jutra« v Ljubljani pred devetimi leti ustanovil »Mariborski Večernik, Jutra«, ga je pri tem vodil poglavito namen, razširiti vpliv svojega tiska in dati tudi Mariboru kot za Ljubljano največjemu slovenskemu mestu in važni postojanki na našem severnem obmejnem ozemlju potrebni slovenski dnevnik, ki naj bi mu bila naloga služiti najprej interesom Maribora in njegovega okoliša.

Te naloge je list kot le pomožna lokalna izdaja ljubljanskega dnevnika in radi premajhnega obsega izvrševal le v ožjem obsegu in omejenem smislu. Slovenski Maribor pa potrebuje dnevnik, ki

Aleksandrovi cesti ne bi pridobil na veljavi samo Maribor, ampak tudi naš narodni ponos. Tako bi stali druga ob drugi dve mogočni narodni trdnjavi: na vzhodu trdnjava naše narodne misli in telesne vzgoje, na zahodu zraven nje pa trdnjava našega domačega denarstva. Ta predlog javnosti zasluži vse upoštevanje, zato ga objavljamo s prošnjo za še nova mnenja.

bo v celoti njegov in namenjen vsemu našemu obmejnemu ljudstvu. Tak dnevnik hoče postati sedanji »Večernik«, ki bo v postopoma razširjenem obsegu in na širši podlagi seznanjal vso našo javnost z razmerami v mestu in na deželi ter vzbujal živahnejše zanimanje za naše potrebe in zahteve.

Zato bo briga novega lastništva, da bo list po obliki in vsebini tak, da postane res dostojen glasnik slovenskega Maribora ter vsega obmejnega ozemlja, kar je bila tudi že davna želja vse narodne javnosti.

Prosimo zato vse naročnike, čitatele, dopisnike in oglasnike »Večernika«, da ostanejo listu ne samo še nadalje zvesti in naklonjeni, ampak da nam pridobijo tudi novih naročnikov in novih prijateljev.

Uredništvo in uprava »Večernika«.

n. Zanimiva dvojčka. Gg. Alojzij in Anton Fajdiga, ugledna mariborska meščana, nista samo dvojčka po rojstvu, marveč tudi dvojčka v življenju, ker sta vedno hodila skupna pota. Oba sta se posvetila isti službi, oba sta morala zapustiti kraj narodne zavednosti svoj rojstni kraj Postojno in oba sta se pridružila generalu Maistru na Koroškem. Nato sta se skupaj naselila v Mariboru in pretekli petek sta zopet skupaj proslavila 50letnico življenja.

n. Nova stavba v mestnem središču. Razen Ljudske samopomoči, ki bo zgradila še letos v Kolodvorski ulici dve veliki stanovanjski hiši, bo pričela graditi te dni tudi druga domača mariborska zavarovalnica »Drava« svojo uradno in poslovno stavbo na oglu Aleksandrove ceste in Sodne ulice. Novo poslopje, za katero je izdelal načrte inž. arh. Saša Dev, bo naslonjeno na sedanji požarni zid Paltaufove hiše. S tem bo srečno rešen eden najočljivejših problemov zazidave in olepšave mestnega središča.

n. Zveza Maistrovih borcev ima v torek ob 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma širšo odborovo sejo, na katero so vabljeni tudi člani. Na dnev-

nem redu je razprava o proslavi dvajsetletnice.

n. Hrvatski apel na slovenska srca. Dne 19. julija t. l. je zadela hrvatsko vas Kolarec pri Križevcih strašna katastrofa. Po nesrečnem naključju je zgorelo 38 kmetij s stanovanjskimi in gospodarskimi poslopji vse do tal, z njimi vred pa tudi mnogo živine, vse pohištvo, obleka in velik del nove žetve. Prebivalci so si rešili le golo življenje. Po vsej državi že zbirajo za pogorelece. Tukajšnja podružnica Hrvatskega kulturnega društva »Napredak« je sklenila, apelirati tudi na slovenska srca in bodo te dni člani »Napredka« s polami pobirali za pogorelece. Vsak, tudi najmanjši dar je dobrodošel.

n. Koča pod Kopo je postala zaradi zelo ugodne lege na enem izmed najlepših delov Pohorja važna točka za tujski promet. Številni posetniki se ne morejo načuditi naravnim lepotam okolice, ki se odlikuje z edinstvenimi razglednimi točkami, krasnimi izprehodi in čistim gorskim zrakom.

Darujte za azilni sklad PTL!

Kultura

Ali so nam potrebni tuji kulturni vplivi

V novejšem času opazamo pri nekaterih, nam sosednih narodih živahno tekmovalstvo za prvenstvo kulturnih vplivov v Jugoslaviji. Tako se pojavljajo v nemškem tisku glasovi o potrebi sistematične akcije, ki naj bi uvrstila Jugoslavijo v krog nemških kulturnih vplivov, v milanskem dnevniku »Corriere della Sera« je pa napisal Paolo Monelli članek o enakih italijanskih željah in prizadevanjih. Posebno vzpodbudo za to mu je dalo zlasti dejstvo, da se je v anketi beogradske »Politike« izjavilo za kurz italijanščine 7035 čitateljev, torej precej več kakor za druge, posebno slovenske jezike. Monelli trdi celo, »da je zajela ljubezen do italijanščine, italijanskega okusa in kulture vso Jugoslavijo«. Zato ne bo težko izpodrinuti vplivov francoske kulture, ki se itak stara in »ne more Francija dandanes na področju duha nič več ustvariti«.

Vsa ta nemška in italijanska prizadevanja, ki so z njihovega stališča vsaj razumljiva, nas pa vendar ne bi toliko zanimala, ako se ne bi bili tudi v naši državi, zlasti v Beogradu, našli ljudje, ki menijo, da zaslužijo ta tuja prizadevanja resno razmišljanje o vprašanju naše bodoče kulturne orientacije. Prav ta pojav pa je tisto, kor mora kulturno zavednega Jugoslavana, naj bo Slovenec, Hrvat ali Srb, odkritosrčno revolti-

rati, ker je zgovoren dokaz podcenjevanja naše lastne narodne vrednosti in kulturne sposobnosti. Samo ljudje s takim manjvrednostnim kompleksom morejo namreč ustvarjati prepričanje, da smo Jugoslavlani še vedno neka kulturno nedorasla množica, ki potrebuje tuje vzgojitelja in vodnika.

Res je, da smo tuje kulturne vzpodbude nekoč potrebovali, ker smo iz raznih zunanjih, posebno političnih in socialnih vzrokov kulturno zaostali za srečnejšimi zahodnoevropskimi narodi, toda danes jih v takem smislu kakor si jih zamišljajo Nemci in Italijani, vsaj mi Slovenci ne samo ne potrebujemo, ampak jih celo odločno odklanjamo. Naše, in tudi v ostalem kulturnem svetu splošno veljavno načelo je, da obstoja poslanstvo vsakega naroda brez ozira na njegovo številčno moč prav v tem, da pomaga vesoljnemu človeštvu soustvarjati kulturne dobrine na temelju in iz svoje lastne kulturne bitnosti.

Dandanes smo tako Slovenci kakor Hrvati in Srbi že tako razviti, da se tudi v kulturi lahko osamosvojimo, prisluhnemo svoji lastni notranjosti in ustvarjamo svoje lastne, naši duševnosti ustrezajoče kulturne vrednote. To se pravi, da postanemo iz kulturnega konzumenta (kar že davno več nismo), kulturni producent. Zato je pa tudi potreb-

no, da razločno povemo na levo in na desno, da nočemo in ne moremo biti kulturna kolonija prav nikogar. Ako čuti kdo potrebo po izvozu svoje kulture, naj si išče odjemalce izven Evrope, a prav gotovo izven Jugoslavije. S tem pa seveda ne odklanjamo enakopravne izmenjave kulturnih dobrin v obojestransko častni obliki.

k. Potrčeva drama »Kreftova kmetija« bo izšla predvidoma že v avgustu. Izdala jo bo zadruga »Slovenski tisk«. Drama, o kateri je bilo že lani na Umetnostnem tednu veliko govora in ki je vzbudila veliko pozornost, ko je izšlo njeno prvo dejanje v zadnji številki »Ljubljanskega Zvona«, bo gotovo literaren dohodek prve vrste.

k. Kulturne prireditve »Mariborskega tedna«. Kakor vsako leto, bo tudi letos poleg gospodarskih in družabnih prireditev zastopana na Mariborskem tednu tudi kultura. Razen velike razstave, ki bo prikazala prerez čez vse mariborsko kulturno življenje v zadnjih dvajsetih letih, bo v okviru Mariborskega tedna prišla tudi glasba, literatura in gledališče do polne veljave. Čeprav ne bodo nastopili igralci našega Narodnega gledališča, je videti, da bodo ljubitelji oderške umetnosti vendarle prišli na račun. Dne 4., 7. in 9. avg. bo nastopil v dvorani Ljudske univerze bivši član našega gledališča M. Furjan s skupino diletantov v komediji »Ljubezen«, ki jo je spi-

sal belgijski pisatelj Kistmachers. Prav tako zanimiva bo uprizoritev, ki jo pripravlja bivši asistent-režiser v Burjano-tem gledališču v Pragi F. Žizek s svojo skupino. Igrali bodo kitajsko dramo »Breskov cvet« v prepesnitvi pisatelja I. Potrča. Nastopili bodo 12. avgusta v Ljudski univerzi. 10. avgusta bo, kakor smo poučeni, istotam literarni večer, ki ga skuša organizirati Društvo jugoslov. akademikov. 11. avgusta pa bo koncert praških konservatoristov.

k. Novi prevodi Meškovič del v češčini. Znani češki prevajalec Meška Antoš Horsák je izdal nedavno v Přerovu novo knjigo prevodov tega našega pisatelja, v kateri so objavljena sledeča dela: Polje, Drama davnih dni, Slovenske gorice, Marija Magdalena in Pod svetilko.

k. Češki roman o Dalmaciji. Češka pisateljica Ana Zieglerová je napisala nov roman »Burja«, katerega zgodba je zajeta iz naše Dalmacije. Roman izide v kratkem kot sedmi zvezek knjižnice »Československý čtenář« v Pragi. Zieglerová je znana že kot avtorica uspelega romana »Bylo — ne bylo«.

k. Izbor pesmi Miroslava Krleža v češčini. V Šumperku na Moravskem je izdal mladi učitelj Vilém Nezbeda »Výbor básni Miroslava Krleži«. Češka kritika mu očita površnost in nerazumevanje bitnosti poezije tega znamenitega hrvaškega pesnika in pisatelja.

Sokolstvo

Sokolstvo in demokracija

Sokoli, ki so bili v Pragi na vsesokolškem zletu, niso občudovali zgolj veliko številčno, organizatorično in idejno silo češkoslovaškega sokolstva, ampak tudi vedno sveži in zdravi demokratični duh, ki vlada med našimi severnimi brati. In ta duh je, ki se mu ima sokolstvo v republiki v veliki meri zahvaliti za priljubljenost med najširšimi sloji naroda. Češkoslovaško sokolstvo si je Masarykovo naročilo: »Vsak pravi, zares zaveden Sokol bodi pripravljalec in politični ter socialni delavec pri zgradbi naše republike — naše demokracije!« zapisalo v svoj program in po čeških listih smo brali polno člankov, ki so obravnavali odnos med demokracijo in sokolstvom. Naj navedemo le nekaj misli Jos. Truhlařa, namestnika staroste ČOS v zletni številki »Sveta v obrazech«.

Princip napredka, svobode in demokracije, pravi pisec, je eden izmed glavnih temeljev Tyrševega in Fügnerjevega sokolstva. Tyrš in Fügner sta s svojimi besedami in s primerom svojega življenja hotela imeti sokolstvo kot hrtenico demokracije v svojem narodu. Tyrš je v svojem stremljenju po principih demokracije segel v antično Grčijo in k tradiciji husitske in češkokobratske dobe do 48. leta in Havličkovega demokracizma. Saj mu je bila demokracija prvi pogoj svobode naroda, njega samostojnosti in trajno jamstvo za njegovo bodočnost. Zato Tyrševa telesna vzgoja ni le vežbanje telesa, ampak tudi vežbanje duha, kakor je to definiral VII. zbor leta 1924, ko je postavil zahtevo po vzgoji cellega človeka. Tyrševa demokracija skrbi za svoje neizogibne predpostavke: za napredek, ki mora biti nepretrgan vztrajen razvoj, ki izboljšuje »danes« za še boljši »jutri«, za svobodo, ki je vendarle disciplina, za izobrazbo in plemenitenje vsega ljudstva, za demokratični duh in predvsem za demokratiško življenje.

V tem demokratiškem življenju nam mora biti vzgled Fügner, ki se je branil deliti ljudi po naključju, ali so se rodili v palači, ali kmetijski koči. Po naročilu Tyrša in Fügnerja so sokolske telovadnice prave šole demokratiškega življenja. Tedni in leta skupnega življenja izbrusijo vso lažljivo človeško ošabnost.

Čeprav ima demokracija morda tu pa tam kake nedostatke, se sokolstvo ne more odmakniti od naročil Tyrša in Fügnerja niti za ped. Zato se je sokolstvo brezpogojno priznalo k washingtonski deklaraciji: »Verujemo v demokracijo, verujemo v svobodo, ki bo vedno večja in večja.«

Odločnost in brezkompromisnost Truhlařovih izjav pa nikakor ni osamljena. Vsi, ki so hodili odprtih oči po Pragi so se mogli o tem prepričati.

Gospodarstvo

Dirigirano gospodarstvo in naša meja

Po sedmih suhih letih bodo menda tudi za nas Slovence kmalu prišli boljši časi. Treba je obnoviti naše gospodarstvo, da se zopet dvigne iz depresije, ki je pred nekaj leti zajela ves svet in ustavila vsak vzpon. Napeti bo treba vse sile, da se usmeri naša tvornost zopet navzgor in da dohitimo, kar smo vsled svetovne krize zadnja leta zamudili. Višek krize je k sreči že za nami in gospodarske prilike se polagoma, čeprav komaj vidno izboljšujejo.

Žal zboljšanje konjunktura ni po vsej državi enako. Dočim kažejo statistike zaposlenja delovnih moči, ki je važen barometer za razvoj konjunktura, v drugih predelih Jugoslavije krepko tendenco navzgor, se pri nas v Sloveniji o tem še ne vidi mnogo. Zlasti velja to za severno Slovenijo, kjer se razen nekaterih industrijskih panog, predvsem tekstilne, vzpon komaj opazi. Šele pred kratkim je zaposlenost delavstva dosegla one številke, ki jih je izkazovala še pred par leti, dočim se je drugod stanje že zdavnaj izravnilo. Kljub vsemu temu je razveseljivo dejstvo, da le gre navzgor, čeprav zelo, zelo počasi.

g. **Klirinški promet s Švico** je potekel z 31. julijem. Odslej se mora v prometu s svobodnimi devizami zaračunati švicarski frank z 11.— din (doslej le 10.—). Švica in kneževina Lichtenstein se odslej smatrata za neklirinški državi in si je treba zato za uvoz blaga iz teh držav poprej preskrbeti dovoljenje Narodne banke.

g. **Pri izvozu jabolk** je v smislu navedbe trgovinskega ministrstva treba paziti na to, da se pri namiznih jabolkih tolerira le 15%, pri konzumnih jabolkih pa 10% obtočenega ali sicer poškodovanega blaga. Na to toleranco bodo posebno pazili izvozni kontrolorji. Blago, ki bo imelo večji odstotek pokvarjenih jabolk, se ne bo smelo izvažati.

g. **Cena bencinski mešanici** za pogon motorjev znaša odslej v Ljubljani in na ostalih sedežih banskih uprav Din 5.25 za liter. V krajih, ki so oddaljeni nad 50 kilometrov od sedežev banskih uprav ali trgovskih zbornic, znaša cena Din 5.30, v najbolj oddaljenih krajih pa Din 5.60 za liter.

g. **Kontingent jugoslovanske pšenice** za Češkoslovaško znaša za novo kampanjo 5000 vagonov. Kakor doslej, se bo tudi sedaj izvažalo največ pšenice po Donavi.

g. **Žetev koruze** bo letos po uradnih podatkih v Jugoslaviji več ali manj pora. Na borzah se sklepajo kupčije o bra. Na borzih se sklepajo kupčije v novi koruzi po ceni Din 100.— za meterski stot.

Po dobi gospodarskega liberalizma je tudi pri nas nastopila doba poizkusov za dirigirano gospodarstvo, kot ga opazamo v inozemstvu že več let. Naloga državnega vodstva je, da v dobi krize poseže vmes in z dobro premišljenimi ukrepi usmeri razvoj gospodarstva v oni pravec, ki odgovarja ekonomskemu razvoju celotne države. Skrajni čas je že bil, da se je država odločila za dalekosežne ukrepe, ki so že začeli prinašati sadove. Toda ne sme se favorizirati le nekaj panog narodnega gospodarstva, čeprav so zelo važne, ampak mora najti tudi sredstva za povzdigo ostalih panog gospodarskega udejstvovanja. Ravno naši kraji so kaj malo deležni dobrot, ki jih vlada naklanja industriji, zlasti težki. Beograd se mora ozirati tudi na potrebe severne Slovenije in zlasti naših obmejnih krajev. Ravno tu je potreba po zadostnih denarnih sredstvih in pametnih ukrepih tem bolj občutna, ker imamo le par kilometrov proti severu močno državo, ki s temeljitimi, dobro premišljenimi ukrepi usmerja svojo gospodarstvo.

g. **Angleška produkcija umetne svile** zadnje čase precej nazaduje. Od maja do junija se je produkcija na Angleškem zmanjšala od 13.4 na 11.1 milijonov funtov. Izdelovanje umetne svile preje se je zmanjšalo tekom enega meseca od 10.24 na 8.58 milijonov funtov. Še večje nazadovanje izkazuje produkcija umetne volne, ki so jo v prvem polletju t. l. izdelali za 14.69, lani ob istem času pa za 16.28 milijonov funtov.

g. **Robci dober izvozni predmet.** Izvoz češkoslovaškega tekstilnega blaga je zadnje čase precej nazadoval. Izjemo pa tvorijo žepni robci, čijih izvoz je dosegel v prvem polletju letošnjega leta 13.8, lani pa le 12.8 milijonov kron.

g. **Posebno dovoljenje za uvoz romunske pšenice.** Romunska vlada je odredila, da se sme pšenica v teži nad 77 kilogramov za hektoliter svobodno izvažati v države brez deviznih omejitev in v one dežele, ki plačujejo s svobodnimi devizami. Za nekatere druge države pa je potrebno posebno izvozno dovoljenje, tako tudi za Jugoslavijo, Češkoslovaško, Bolgarsko, Poljsko, Madžarsko in Turčijo. Dovoljenje za izvoz si je treba v Romuniji poskrbeti tudi pri manjvredni pšenici.

g. **Poljska stabilizira žitne cene.** Poljski senat je sprejel zakon, ki uvaja posebno davščino za mlevske izdelke, ki se avtomatsko pobira takrat, ko žitne cene zdrknejo pod gotovo mejo. Na ta način se bodo žitne cene držale na gotovi višini.

s. Ljubljana je v prijateljski tekmi premagala Concordio z 2:1. Gradjanski pa v Zagrebu državnega prvaka Haška s 6:0.

s. V Zagrebu je Concordijaš Kotnik pri lahkoatletskem mitingu postavil nov rekord na 5000 m s 15:29.8. Prejšnji rekord je imel Krevs od Primorja z 2:2 sekunde slabšim rezultatom.

Teniška zmaga »Železničarja«

Teniški igralci SK Železničarja so včeraj izvojevali lepo zmago na ekipo SK Celja. Rezultati so bili: gospodje posamezno: Vampl—Toplak 7:9, 6:2, 6:3, Kopic—Fabjan 6:8, 6:3, 4:6, Gregorčič—Goršek 9:7, 4:6, 7:5, Božičev—Dr. Ivič 6:4, 6:0, Mazi—Milutinovič 6:3, 6:0, Skrobar—Milutinovič 6:4, 6:1; dame posamezno: Zora Mazijeva—Vlasta Sernčeva 6:4, 4:6, 3:6; gospodje Kopic—Gregorčič—Toplak—Goršek 3:6, 3:6, Mazi—Vampl—Goršek—Fabjan 7:5, 6:2, Skrobar—Božičev—Dr. Ivič—Milutinovič 6:3, 7:5; mešano v dvojce: Zora Mazijeva—Vampl—Vlasta Sernčeva—Toplak 6:4, 7:5. Končni rezultat 8:3 za SK Železničar.

s. V Berlinu je naše teniško moštvo v igrah za Davis cup izgubilo proti nemškemu s 3:2.

s. Na Bledu so naši plavalci v meddržavnih tekmah s 41.5:40.5 točkami premagali italijansko reprezentanco. Waterpolo tekma je ostala neodločena 1:1.

s. A. Wallis Myers, ki je znan po svojih rang listah teniških igralcev in igralk — liste, ki jih smatrajo za najboljše sestavljene na svetu in ki jih tudi upoštevajo kot nekaj neoficielnih seznam svetovnih prvakov — je pred srečanjem našega Davis cup moštva z Nemčijo napisal prognozo. Pravi, da je Nemčija letos navzlic temu, da ji manjka von Cramm, močnejša kot lani. Pred vsem zaradi Henkla in von Metaxe. Če bi Jugoslovani igrali doma, bi verjetno zmagali. Tako pa igrajo pred tujo publiko in na tujem igrišču ter so zato Nemci favoriti. Jugoslovane bi mogla rešiti edino le večja fizična izdržljivost. To se pa, kakor vidimo danes po rezultatu, ni zgodilo.

s. Kombiniran moštvo beogradske »Jugoslavije« in BSKA bo odigralo štiri tekme v Litvi in dve na Poljskem.

s. Tudi zimska olimpiada se bo verjetno vršila na Finskem in sicer v mestu Kuopio.

s. V zagrebškem sokolskem stadionu bo 28. avgusta mednarodna nogometna tekma med Jugoslavijo in Češkoslovaško.

s. Olimpijski stadion v Beogradu, za katerega dela načrte tvorec berlinskega stadiona dr. March, bo imel prostora za 40.000 gledalcev. Na donavski strani bo imel plavalni bazen. Stadion bo dograjen v dveh letih.

s. Šola za telesno vzgojo bo velik zavod z internatom v Beogradu. Opremljena bo z najmodernejšimi tehničnimi pripomočki, prav kakor CIWF, centralni institut telesne vzgoje v Varšavi.

Šah

š. V turnirju za nemško šahovsko prvenstvo vodi favorit Eliskases s 3½ točkami pred Engelsonom 2½ (1), Herrmannom in Rellstabom 2½, prof. Beckerjem 2 (1), Kochom, Richterjem in Michelom 2 točki itd.

Zborovanje drž. upokojencev

V Narodnem domu je bil včeraj izredni občni zbor Društva drž. upokojencev v Mariboru. Povod izrednega občnega zbora je bil vprašanje spojitve mariborskega društva z banovinskim društvom v Ljubljani v enotno društvo državnih upokojencev za vso Dravsko banovino. Za spojitve obeh društev se že več let vršijo pogajanja, ki pa so ostala do sedaj brez uspeha. To vprašanje pa je postalo v zadnjem času posebno aktualno, ker se bližamo državnim volitvam, kajti jasno je, da le velika, enotna in močna organizacija zamore zastopati težnje državnih upokojencev s tistim poudarkom, ki je potreben za doseg uspeha. Kljub temu pa je večina odbora mariborskega društva zavzela v vprašanju spojitve odklonilno stališče in je bil le na zahtevo članstva sklican občni zbor, ki bi naj končno rešil to vprašanje.

Potek občnega zbora je bil zelo zanimiv in buren. Na občni zbor sta namreč prišla tudi dva delegata ljubljanskega društva, predsednik občnega zbora g. Vrtnjak pa jima ni hotel dovoliti, da bi dala tista pojasnila, ki jih je članstvo od njih pričakovalo in zahtevalo. Šele po dolgi in ostri debati je predsednik podelil besedo delegatu g. dr. Vidicu, ban. svet. v pok., ki je nato zelo stvarno in objektivno pojasnil položaj. Končno je predsednik odredil poimensko glasovanje, češ, da hče videti, kdo bo glasoval za razdoro mariborskega društva. Temu pa se je uprla večina, ki je zahtevala, da mora občni zbor odločiti o načinu glasovanja, ne pa predsednik občnega zbora. Ker se pa predsednik ni hotel ukloniti, ej pa večina članstva prepričala glasovanje s tem, da je prisilila predsednika brezuspešno zaključiti občni zbor.

Najširša javnost in tudi mi z zanimanjem zasledujemo stremljenja in težnje drž. upokojencev za zboljšanje bednega položaja, moramo pa ugotoviti, da je bli potek tega občnega zbora skrajno neparlamentaren in nručen. Žeteti je, da članstvo mariborskega društva v tako važni zadevi mirno pretehta vse razloge za dokončno ureditev oziroma odločitev.

Sport

„Maribor“ podlegel v teniškem prvenstvu „Rapidu“

7 borbi za državno klubsko prvenstvo v tenisu je padla včeraj važna odločitev. Teniška ekipa SSK Maribora je podlegla izbrancem SK Rapida, ki se je s tem zagotovila nadaljnje sodelovanje v tem tekmovanju. Kljub razmeroma glatkemu rezultatu 4:0 — peta igra v dvojce je bila zaradi dežja prekinjena — je bilo razmerje sil kolikor toliko izenačeno. Mnogo je topol pokvarila smola, ki je spremljala tekmovalce SSK Maribora. To sta zlasti občutila Albaneže in Tončič, ki sta po nesrečnem naključju izgubila večkrat najvažnejše točke.

Albaneže je imel v izbornem Blanketu težkega nasprotnika. Prvi set je kaj hitro pripadel Blanketu, zato si je Albaneže priboril prednost v drugem in ga odločil tudi v svojo korist. V odločilnem tretjem setu pa je Albaneže, ki se je pošteno trudil, ob stanju 3:4 izpustil važno priliko za izravnanje, kar je Blanke, ki je tudi taktično pravilno igral, spretno izkoristil s 6:2, 5:7, 6:3 je moral Albaneže prepustiti

zmago nasprotniku.

Se bolj nesrečno se je boril Tončič proti Holzingerju. Dobil je po hudem boju prvi set, v drugem je nekoliko popustil, zato pa je v tretjem setu prešel kmalu v vodstvo in imel dovolj izgledov za zmago. Ena kočljiva točka je zadostovala, da je Rapidovec odnesel zmago. Rezultat je bil 8:6, 4:6, 4:6.

Nasprotnika sledeče igre sta bila Dernovšek in Schmiderer. Oba sta forsirala ostro igro in atake na mrežo. Dernovšek je nadvladoval v prvih igrah in si priboril tudi vodstvo, vendar je po nepotrebnem popustil, tako da je s 6:4, 6:2 pripadala tudi ta zmaga Rapidu.

Nič bolje se ni godilo Voglarju, ki je imel za nasprotnika dolgoletnega prvaka Slovenije Hitzla. Prišlo je večkrat do ostrega izmenjavanja žog. Slednjič je prešel Voglar tudi v vodstvo, toda Hitzel ga je kmalu ustavil in končno tudi premagal s 6:4, 6:3.

Zanimivosti

Senzacionalna odkritja na Novi Gvineji

Holandski raziskovalec T. Grave potrjuje vesti o odkritju doslej neznanega ljudstva

Pred dvema letoma so poročali listi, da je odkril neki letalec, ki se je moral prisilno spustiti na planoti osrednje Nove Gvineje, neko dotlej čisto neznano ljudstvo, ki se tako po rasli kakor po kulturi razločuje od ostalih ljudstev tega drugega največjega otoka na zemlji. Sedaj pa poročajo iz holandske Indije, da se je tudi nekemu holandskemu raziskovalcu posrečilo priti do tistega doslej nepreiskanega ozemlja. Raziskovalec I. Grave je prodiral več tednov skozi pragozdove v osrednje novogvinejsko ozemlje in nazadnje srečno dospel do planote, ki leži okoli 2000 m nad morjem. Tam je zadel ob prve naselbine neznanega plemena.

Po Gravejevem opisu so ti doslej neznan ljudje v marsičem podobni Malajcem, vendar se od njih tudi razlikujejo, da jih k pravim Malajcem ni mogoče prištevati. Tudi jezik, ki ga govo-

re, ni malajski, ampak prej soroden stari indijski. Iz tega sklepa Grave, da so ti neznan prebivalci notranje Nove Gvineje najbrže indijskega izvora, priselili pa so se morali tja gotovo že v sivi davni. Nephrednost tropičnih pragozdov, ki obkrožajo njihovo domovino okoli in okoli, jih je popolnoma odrezala od ostalega sveta in prisilila živeti popolnoma svoje življenje. Vendar je njihova kultura mnogo višja, kakor je kultura Papuancev in ostalih obrežnih prebivalcev Nove Gvineje. Zlasti visoko razvito je njihovo poljedelstvo.

Grave se šele vrača na Javo, kjer bo objavil podrobnejša poročila. Toda že prva vest je vzbudila tako pri Holandcih kakor pri Angležih veliko zanimanje za to odkritje, in pripravlja se tudi že akcija za večjo znanstveno ekspedicijo v osrčje Nove Gvineje.

„Princeza“, ki ni princeza

Lansko leto je po svetu vzbujala veliko senzacijo nenadna poroka »princeze Babe« z angleškim boksarskim prvakom Bobom Gregoryjem. »Princeza Baba« je hčerka sira Ch. Brooka, Angleža, ki je postal radža ali vrhovni poglavar Sarawaka, otoka v Indijskem oceanu. Dolgo časa so krožile po svetovnem časopisju vesti o romantični ljubezni eksotične »princeze« in angleškega boksarja. Zdaj pa je vse te govorice, vsaj v kolikor se tiče naslova, ovrgete oče mlade gospe Gregory. Pravi, da se je že naveličal poslušati ameriško filmsko reklamo ter da njegove hčere nikoli niso bile princeze. Ena je sicer res grofica, ker je tako poročena, druga je žena znanega komponista in dirigenta jazz orkestra Harryja Roya, ki ga slišite vsak večer v angleških radijskih oddajah. Tretja pa je enostavno gospa Gregoryeva.

i. Spreten brivec. W. Bassett iz Eastbourne v Angliji je bil tako zadovoljen s svojim brivcem, ki ga je bril skozi 18 let vsak dan, da mu je zapustil 25 funtov (čez 6000 din) letno do smrti. Rento imajo izplačevati Bassetovi dediči. V oporoki je zapisal, da je bil njegov brivec najspretnější svoje vrste.

Novo ljudsko štetje v Rusiji se bo vršilo januarja meseca. Rezultati zadnjega štetja, ki se je vršilo l. 1937 niso zadovoljili oblastev ter jih tudi nikoli niso objavila. Zadnje veljavno štetje se je vršilo l. 1933. Tedaj je bilo v U. S. S. R. 165.847.100 ljudi. Uradno objavljajo v Moskvi, da je lani Centralni Statistični Urad bil v rokah »bande saboterjev« pod vodstvom prof. Kravala, ki je onemogočil pravilno izvedbo štetja.

Skopuštvu Friderika Velikega

je bilo znano. Kljub temu ga je nekoč ne ki samostan poprosil podpore za popravilo samostojne cerkve. V prošnji so redovniki navedli, da je cerkev tako mračna, da se v njej vidi komaj ped pred človekom. Friderik je na prošnjo napisal: »Blagor jim, ki verujejo, čeprav ne vidijo!«

Friderik Veliki in vojaški begunec.

Frideriku Vel. so predstavili vojaka, ki je pobegnil od čete. Friderik ga vpraša, čemu je pobegnil. — Begunec: »Videl sem, v kako brezupnem položaju se nahajamo in da nas bo sovražnik pri prvem srečanju uničil.« — Friderik: »Počakaj le še tri dni. Če se dotlej položaj ne izboljša, bomo lahko vsi skupaj bežali.«

Prepozno.

Gospod Grudnik se hoče peljati v Kranj. Na kolodvoru kupi vozni listek in ga plača s stotakom. Grudnik presteva v čakalnici drobiž, ki ga je dobil pri blagajni, in se čez nekaj časa vrne k blagajniku: »Gospod, zmotili ste se, ko ste mi menjali stotak.« — Blagajnik: »Mi je zelo žal, a sedaj je prepozno. Morali bi mi to takoj povedati.« — Grudnik: »Potem pa hvala! Dali ste mi namreč dvajsetak preveč.«

Ob 20 letnici Jugoslavije v Mariboru

Za kralja in domovino!

Mariborska proslava 20-letnice Jugoslavije v Mariboru naj pokaže našim sosedom, kaj je Slovencem domovina, lastna država in narodna dinastija. Posebno obmejni Maribor in vsa širna okolica skupno z gosti iz vse Slovenije hoče ob tem jubileju jasno dokumentirati, da je Maribor bil, da je in ostane slovenski in jugoslovanski!

Sporod slavnosti.

V soboto, dne 13. avgusta je ob 20. baklada po mestu, ob 21. stik na Glavnem trgu, nagovor mestnega župana, državna himna in razhod. Posamezne organizacije poskrbijo bakle za baklado svojim članom same. Bakle se bodo dobile po Din 1 — že v predprodaji in na zbirališčih.

V nedeljo, dne 14. avgusta ob 5. budnica po mestu. Do 8. prihod taborjanov z rednimi in dopolnilnimi vlaki, peš, na kolesih, na vozovih, avtomobilih. Od pol 8. do pol 9. ure zbiranje in urejevanje organiziranih skupin na zbirališčih. Ob 8.45 pohod po mestu. V pohod pridejo samo organizirane pripravljene skupine, drugi udeleženci se razdelijo po mestu. Ob 10.45 služba božja v vojašnici Kralja Petra I. Po sv. maši zahvalna pesem. Ob 11.30 tabor na istem prostoru. Ob 12.30 razhod tabora. Popoldne na tabornem prostoru ljudsko veselje. Ob 3. nastop godb. Ob 4. nastop pevskih zborov. Ob 5. prikazovanje narodnih običajev. Ob 6. srečolov, ob 7. velik ognjemet.

Prijava udeležbe.

Tako velike prireditve ni mogoče dobro organizirati, če ni točnih prijav. Zato ponavljamo prošnjo, da prijave točno odpošljete tudi iz tistih krajev, odkoder se ne boste vozili z vlaki. Nobena skupina in organizacija, ki ne bo poslala točnih prijav, ne bo mogla v sprevod. Na krajevne odbore bomo takoj po prijavah poslali prijavljeno število izkaznic in znakov. Ker bo v zadnjem času pred prireditvijo treba gotovo kaj nujnega telefoničnega sporočiti v Maribor, kličite v zadevi organizacije telefonsko štev. 25-87, v zadevi izkaznic in znakov pa telef. št. 29-15.

Posebni dopolnilni vlaki.

Kot smo že sporočili, nam je železniška direkcija za dne 14. avgusta zagotovila posebne dopolnilne vlake. Ti bodo vozili po vseh progah dravske banovine tako zgodaj, da bo mogoče priti pravočasno v Maribor in zvečer bodo zopet vozili iz Maribora. Vozni red teh vlakov bomo objavili prihodnje dni. Četrtnski popust velja za vse vlake v vsej državi. Prosimo pa, da se poslužujete dopolnilnih vlakov in s tem omogočite reden promet.

Pogoj za četrtnsko vožnjo.

Kdo se hoče v Maribor peljati s četrtnsko vozovnico, mora imeti že na domači postaji našo izkaznico in znak.

Jamski človek 20. stoletja

Že dolga stoletja stikajo arheologi z vso znanstveno vmeno za ostanki sledov jamskih ljudi in njihove kulture. Kdo bi si pa mislil, da so taki ljudje s tako kulturo mogoči tudi še v sedanjem visoko kulturnem in civiliziranem 20. stoletju, in to še celo v Franciji? In vendar so tako čudovišče odkrili nedavno v nekem težko pristopnem delu francoskih Pirenejev nad Bagueres de Bigorre. Odkrili pa ga seveda niso arheologi, ampak čisto navadni ljubitelji nevarnih planinskih podvigov.

Ta jamski človek dvajsetega stoletja se piše Pierre Aurillac. Planinci so ga našli čisto po naključju, ko so pri ubiranju neke nenavadne poti odkrili skalnato jamo in pred njo čudno človeško prikazen, ki je pred njimi takoj preplašena pobegnila v notranjost. Ker pa jama ni posebno globoka, so pogumni planinci čudaka kmalu dobili pred oči in se z njim pogovorili, dasi je sprva trdovratno molčal. Pa tudi pozneje je bil zelo redkobeseden. Vendar so izvedeli toliko, da so pozneje mogli ugotoviti razne zanimive podrobnosti.

Francoski jamski človek 20. stoletja je bil pred 25. leti normalen mladenič, zaposlen kot delavec v neki lesni industriji. Ob izbruhu svetovne vojne je bil Pierre Aurillac vpoklican k vojakom in poslan na verdunsko fronto, kjer se je hrabro vojskoval in bil nazadnje nevarno ranjen v glavo. Zdravniki so že obupovali nad njegovim življenjem, toda njegova čvrsta narava je naposled zmaga in Aurillac je ostal živ. Toda postal je čudak. Izogibal se je ljudi, bil vedno bolj redkobeseden in mrk. Ko so ga kot

invalida poslali domov, ni našel več ne matere ne očeta, ki ju je bila med tem pobrala neka epidemija. Pogreznjen vase se je nekaj časa potikal okoli, nazadnje pa je pred kakimi osemnajstimi leti brez sledu izginil in vsi so mislili, da že davno ni več med živimi.

Šele sedanje odkritje je razodelo njegovo skrivnost. Čudaki Aurillac se je tedaj odselil v samoto strmih Pirenejev, se veselil v težko pristopni skalnati jami nad gozdovi in zaživel življenje jamskega človeka 20. stoletja. Vse orodje, obleko in ostalo si je izdeloval sam in si sam iskal tudi hrano. Kako in kje, zaenkrat še ni točno pojasnjeno. Način njegovega življenja pojasnjuje najbolj zgovorno njegova zunanost. Samotar je ves zagorel, divje lasat in bradat, suh kakor mumija in odet v kože srnjakov. Čisto v slogu pradednih jamskih ljudi pa je urejena tudi njegova jama.

Odkritje jamskega človeka 20. stoletja je vzbudilo seveda povsod veliko zanimanje in zdi se, da ubogi eremit Pierre Aurillac poslej nebo imel več miru v svoji odlični samoti. Morda si bo moral poiskati celo novo skrivališče, ako bo hotel ostati zvest svojim samotarskim načelom.

Zavedajte se ogromne važnosti nabiralne akcije za gradnjo doma obmejnega matičnega Sokola!

Na postaji kupi polovično karto do Maribora in obrazec K-14 za Din 2.— ter se pelje s tem v Maribor. V Mariboru nikjer ne odda karte, pač pa oskrbi potrdilo udeležbe in dá na postaji pred odhodom žigosati obrazec K-14, tako se pelje zastopnik iz Maribora. Četrtnska vozovna velja za dc. od v Maribo. od 12. do 20. avgusta in za odhod od 14. do 22. avgusta.

Pripravljalni odbor.

Po zadnjih statističnih podatkih živi na suetskem ozemlju, na katerem so Nemci kompaktno naseljeni, 1.900.000 Nemcev ter 396.000 Čehov in 22.000 Židov.

Veselični park na razstavišču letošnjega VII. Mariborskega tedna se že pripravlja in bo letos deloma preurejen in povečan. Vodstvo prireditve je poskrbelo za prvovrstne atrakcije, ki bodo ustrezale tudi bolj razvajanemu občinstvu. V enaki meri je poskrbljeno tudi za prvovrstno prehrano, za dobro pijačo ter vse ostalo. Od 6. do 15. t. m. bo spremenjen Maribor v velikomestno središče vsega našega lepega Podravja.

Agilno društvo »Nanos«, ki je opravilo zlasti v zadnjih letih v Mariboru in ob vsej severni meji ogromno mnogo narodnega dela, se udeleži tudi VII. Mariborskega tedna s posebno razstavo, ki bo gotovo vzbudila mnogo zanimanja.

Razno

SPOROČAM, DA NISEM PLACNIK

za dolgove, ki bi jih naredila moja žena Matilda, ali sklenila kakršnokoli pogodbo brez mojega dovoljenja. — Blaž Kaluder, lesni strugar del. drž. žel. 4627

»MARIBORSKI TEDEN« Rezan in tesan les vsake debelosti kupite najbliže pri tvrdki Gnilek v Razlagovi ulici 25. 4627

VELIKA ZALOGA CEMENTA apna, opeke, poličanskega peska, stavlbeni les in vse stavbeni material po najnižjih cenah. Kraser, Studenci. 4629

Posest

HIŠA NA PRODAJ z velikim vrtom, prodaja se tudi na obroke. Bohova 39 pri Mariboru. 2

Prodaj

KAUČE, NASLONJAČE in vse tapetniške izdelke kupite z najnižjo ceno pri »Obnova«, F. Novak, Jurčičeva 6. 7

Sobo odda

SOBO meblirano, sončno, poseben vhod, oddam takoj stalno nameščeni gospodinj ali gospodu. Stritarjeva ul. 5-I. Meščno Din 250.— 4

Oddam čisto **OPREMLJENO SOBO** s posebnim vhodom v centru. Jenkova 5. 5

Stanovanje

SOBO IN KUHINJO oddam. Studenci, Cankarjeva ul. 5. 6

Službo dobi

IŠČEM HIŠNIKA za Betnavsko cesto 23. Informacije dobite istotam v bufetu. 3

NATAKARICO, zanesljivo z Din 500 kavcijo sprejemem. Maribor, Smetanova ulica št. 59. 4685

Pouk

ZA POPRAVNE IZPITE dobro pripravi izkušeni inštruktor dipl. filozof. Naslov stalno v upravi. 4659

Mal' položi dar domu na oltar!

Rum Likerji Pellinkovec Cognac Jajčni konjak Vermouth vino Malinovec

Jasip Bauman veletrgovljina, izdelovalnica ruma, konjaka, likerjev in sadnih sokov
Št. 76 pri Mariboru

Pristna slivovka Pristni brinjevec Sadno žganje Droženka Vinski kis Spirit 96%

Vsi ti izdelki se dobijo v vsaki količini v novo otvorjeni »TOČILNICI« gostilne »WILSON« Maribor, Aleksandrova c. 53 — Telefon 24-37 po najnižjih cenah

Prvovrstna štajerska vina lastnega pridelka!